

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА



Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Думініка Марія Олександрівна та Рацун Ангеліна Анатоліївна

здобувачки вищої освіти 4-го курсу

факультету судового та міжнародного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРАВО НА ПРИТУЛОК ТА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Право на притулок є фундаментальним правом людини, закріпленим міжнародними договорами, зокрема Женевською конвенцією 1951 року про статус біженців. У Європейському Союзі (ЄС) це право визнається та гарантується згідно з Хартією основоположних прав ЄС. Водночас Європейський Союз протягом останніх десятиліть стикається з багатьма викликами у сфері міграційної політики, спричиненими глобальними кризами, війнами, економічною нерівністю та змінами клімату. Розглянемо основні проблеми міграційної політики ЄС, пов'язані з правом на притулок, та можливі шляхи їх вирішення.

Одна з найбільших проблем міграційної політики ЄС – це нерівномірний розподіл тягаря між державами-членами. Країни, розташовані на південних і східних кордонах ЄС, зокрема Греція, Італія та Іспанія, несуть основне навантаження через їхнє географічне розташування [1, с.18]. Ці держави змушені приймати тисячі мігрантів і біженців, що значно перевищує їхні можливості з точки зору соціальних та економічних ресурсів. У той же час країни Центральної та Північної Європи часто не бажають приймати велику кількість мігрантів, що створює дисбаланс у спільному європейському підході до притулку.

Дублінська система, яка регулює процедуру надання притулку в ЄС, також викликає багато критики. Вона передбачає, що перша країна, до якої прибуває шукач притулку, є відповідальною за розгляд його справи. Це ставить надмірне навантаження на прикордонні країни, особливо в часи масової міграції. Система

не враховує реалій сучасних криз і не забезпечує справедливого розподілу мігрантів між усіма державами-членами.

Інтеграція шукачів притулку та біженців у суспільство є ще однією складною проблемою для ЄС. Багато країн стикаються з труднощами у забезпеченні належних умов для адаптації мігрантів, зокрема в освіті, охороні здоров'я, ринку праці та соціальному житті. Недосконалість політики інтеграції спричиняє сегрегацію, соціальну ізоляцію та зростання ксенофобських настроїв серед населення приймаючих країн [2, с.22].

Глобальні міграційні кризи, спричинені війнами в Сирії, Афганістані, економічними проблемами в Африці та змінами клімату, підсилюють тиск на зовнішні кордони ЄС. Це призводить до нелегальних перетинів кордону, збільшення контрабанди людей та порушень прав людини. Країни ЄС змушені посилювати контроль кордонів, що часто призводить до конфліктів із принципами гуманітарного права.

Для вирішення проблеми нерівномірного розподілу мігрантів необхідно реформувати Дублінську систему. Одним із варіантів є створення механізму обов'язкового перерозподілу шукачів притулку між державами-членами на основі економічних можливостей, чисельності населення та інших критеріїв. Це дозволить рівномірніше розподілити навантаження на всі країни ЄС та забезпечити ефективніший процес розгляду заяв на притулок.

Європейський Союз має активно співпрацювати з країнами походження мігрантів та транзитними державами, щоб запобігати кризам, які спричиняють масові переміщення. Економічна допомога, підтримка в стабілізації політичних ситуацій, боротьба з кліматичними змінами та розвиток програм для біженців у транзитних країнах можуть суттєво зменшити кількість людей, що змушені шукати притулку в ЄС.

Інтеграція шукачів притулку є критично важливою для забезпечення соціальної стабільності в країнах ЄС. Держави-члени повинні інвестувати в освітні програми для мігрантів, забезпечувати доступ до ринку праці та охорони здоров'я. Також важливо розробляти проекти з культурної адаптації та боротьби з

дискримінацією, які сприяли б взаєморозумінню між мігрантами та місцевим населенням.

Для запобігання нелегальній міграції та захисту зовнішніх кордонів ЄС необхідно вдосконалювати роботу Агентства Європейської служби прикордонної та берегової охорони (Frontex) [3]. Водночас слід забезпечити, щоб ці заходи відповідали міжнародним стандартам прав людини та гуманітарного права, уникаючи порушень прав біженців.

Отож, право на притулок є невід'ємною складовою захисту прав людини у Європейському Союзі. Однак існуюча міграційна політика потребує реформування для того, щоб ефективно відповідати на сучасні виклики. Реформування Дублінської системи, посилення міжнародної співпраці, розвиток інтеграційних програм та поліпшення контролю над кордонами є ключовими кроками для вирішення цих проблем. Лише спільні зусилля країн-членів ЄС можуть забезпечити стійке рішення, яке враховуватиме як права мігрантів, так і інтереси країн, що приймають їх.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Малиновська О. А. Міграційна політика Європейського союзу: виклики та уроки для України. К. : НІСД, 2014. 48 с.
2. Основи права Європейського Союзу: нормативні матеріали / за заг. ред. М. В. Буроменського. Х.: Право, 2015. 328 с.
3. Токарюк О. Як Європа намагається зупинити потік мігрантів. Hromadske. 2017.URL : <https://hromadske.ua/posts/yak-yevropa-namahaietsia-zupynyty-potik-mihrantiv>

Ключові слова: право на притулок, міграція, мігранти, біженці.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.

Завальнюк Анастасія Миколаївна	
ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЄС: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ.....	407
Красюн Анастасія Сергіївна	
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	410
Ландейс Альберт Олександрович	
ПРОБЛЕМАТИКА ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЄС В УМОВАХ ВІЙНИ.....	413
Потелешенко Крістіна Анатоліївна	
АДАПТАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	418
Удод Вікторія Володимирівна	
ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З ЄС: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	423
СЕКЦІЯ № 14. ПРАВО ЄС: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	429
Дехніч Анастасія Вікторівна	
ПРАВОВИЙ СТАТУС ГРОМАДЯН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	429
Думініка Марія Олександрівна та Рацун Ангеліна Анатоліївна	
ПРАВО НА ПРИТУЛОК ТА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	433
Елісашвілі Ілля Володимирович	
ЄДИНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК УНІКАЛЬНА ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ.....	436
Ігнатюк Аліка Альбертівна	
РОЛЬ СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В СОЮЗІ.....	439
Карасені Олександра Василівна	
СУЧАСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ТА ОСНОВ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	443
Котелевська Валерія Русланівна	
ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕФІНІЦІЇ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	446
Латиш Яна Вадимівна	
РОЛЬ СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ФОРМУВАННІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	449
Леснякова Вікторія Олександрівна	
РОЛЬ ЄС У ПОДОЛАННІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН.....	452
Лук'янчук Катерина Петрівна	